

על חבל דק

שובלי עשן לבן נפרסים כמניפה דקה החוצצת בין נוף הררי, כרם זיתים ושמי תכלת. רק דמות ילד הנמלט מהשפעת הגז המדמיע בקדמת התמונה, עמוד אנטנה מרוחק הניצב על קו האופק ופשר העשן, משבשים את הסדר. התמונה, בחירת חבר השופטים של עדות מקומית 2008 לתמונת השנה, מתעדת אירוע במהלך הפגנה נגד גדר ההפרדה בבילעין. הרמוניית חתך הזהב הקלאסית מתולדות ציורי הנוף המקנה אשליית איזון ונצח, נמהלת בצילום של מוחמד מוחייסן בתחושת דחיפות ועימות. התחככות המשובש והנצחי נרשמת כתנודות סיסמוגרף המתעד מציאות התלויה על חבל דק שבין יציבות להתפרצות.

6300 צילומים נשלחו על ידי 250 צלמי עיתונות מתחילים וותיקים להשתתפות בעשרה תחומי תיעוד בעדות מקומית 2008: חדשות, פוליטיקה, חברה וקהילה, דת ואמונה, סגנון חיים, תרבות ואמנות, טבע וסביבה, ספורט, חיי יום יום ודיוקנאות. תהליך הגשת התמונות עלי ידי הצלמים ובחירתן לתערוכה על ידי תשעה שופטים מתנהל באנונימיות. נוהג זה מחזק את ההתבוננות בערכים התיעודיים, התרבותיים והיצירתיים של צילומי עיתונות עכשוויים על בסיס ערכם הצילומי. השתתפותם של צלמים ישראלים, פלסטינים וזרים בתהליך מבטאת את הרגע המיוחד של הצילום כמהות החוצה תרבויות ונושאת בחובה יסודות אוניברסאליים (גלוטמן, 200). הצילום הוא כלי רב עוצמה ליצירת קשר וליצירת קרקע משותפת בה מוצאים חברי קהילות מסוכסכות מקום להצגת גורלם הדומה (לונגרי 158). צילום העיתונות חושף לעין הציבור מצבים המספרים על אירועים עכשוויים טעוני משמעות חברתית, אמנותית והיסטורית. הצלם מסמן את חד הפעמיות של התיעוד ואת נצחיותו של המבט האנושי (גלוטמן 26). צלמים במקום המורכב הזה הם הרבה יותר מעדים מקומיים. לפעמים הם ארכיונים או זיכרונות מהלכים של המקום המביאים את האישי אל החברתי. קיימת אצלם רמת מודעות ונוכחות גבוהה בשטח המתורגמים לתמונות בעלות עוצמה המכילות הרבה מעבר לרגע שהן מתארות. (לונגרי 158)

בתערוכה מציגים 37 צלמות וצלמים 261 צילומים מודפסים או מוקרנים. כל תחום מיוצג על ידי תמונות בודדות או בסדרות המציגות סיפור מצולם. בשנה החולפת נכנסה לתוקפה הרגיעה ברצועת ובעוטף עזה ונוצרה מעין נקודת שוויון בין ערעור ליציבות. מסכת האירועים המלחמתיים הצטמצמה להתרחשויות נקודתיות יותר אך מרחב האיומים, המתחים והמחלוקות בין ובקרב הקהילות מתעצם. החבל הדק המסומן בתמונת השנה מתבטא בעבודות נוספות בתערוכה בתיעוד של מציאות חברתית טעונת שונויות ופערים כלכליים מחריפים. בתמונות ובסדרות רבות נלכדות השכבות הרבות המרכיבות את המציאות המקומית כפי שהן מצטלבות אל סיפור מצולם אחד. יצירת הסיפור המצולם, מלבד ערכה העיתונאי, ניצבת יחד עם אמנויות הקולנוע, הסיפורת, השירה והאמנות החזותית כביטוי אסתטי וכרישום מתבונן ורגיש בפואטיקה של האנושי בחיי הפרט והכלל וברצף הזיכרון הנשזר מהם. (גלוטמן 210)

עמי שטייניץ

ביבלוגרפיה:

שוקה גלוטמן, צילום חי, מאיר- הוצאה לאור, 2006

Yossi Nahmias, editor, Frames of Reality, Local Testimony and The Peres

Center for Peace, 2008

